

*Збірник матеріалів доповідей (статей, тез)
учасників Всеукраїнської інтернет-конференції*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА:

ТЕОРІЯ,

МЕТОДИКА,

ПРАКТИКА

11 листопада 2025 року

**Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
Кафедра теорії та методики викладання шкільних предметів**

**ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА**

*Збірник матеріалів доповідей (статей, тез)
учасників Всеукраїнської інтернет-конференції*

11 листопада 2025 р.

Луцьк – 2025

УДК 378.046:37.02

П 84

Професійна компетентність педагога: теорія, методика, практика : зб. матеріалів доповідей (статей, тез) учасників Всеукр. інтернет-конф. (м. Луцьк, 11 листопада 2025 р.) / упоряд.: Т. Трачук, В. Савош. Луцьк : ВІППО, 2025. 212 с.

*Розглянуто на засіданні кафедри теорії та методики
викладання шкільних предметів
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 9 від 12.11.2025 р.)*

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 7 від 20.11.2025 р.)*

Редакційна колегія:

Петро Олешко, кандидат історичних наук, професор, директор Волинського ІППО;
Наталія Рубльова, доктор філософії в галузі педагогіки, заступник директора з науково-педагогічної та освітньо-проектної діяльності, доцент кафедри педагогіки та психології Волинського ІППО;

Оксана Муляр, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського ІППО;

Тетяна Жалко, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського ІППО;

Ігор Оксенюк, доктор філософії з освітніх, педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського ІППО

Упорядники:

Тетяна Трачук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського ІППО;

Валентин Савош, доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського ІППО

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

ОЛЕШКО Петро Вітальне слово	7
БАСАНСЬКА Анна Роль учителя інформатики у формуванні креативної компетентності здобувачів освіти	8
БОЙКО Валентина Онлайн-платформи підвищення кваліфікації педагогів як інструмент цифрової грамотності	11
ВІЗАВЕР Вікторія, ВІЗАВЕР Арпад, РОШИНЕЦЬ Тімея Впровадження здоров'язберігаючих технологій у ЗВО Угорщини	15
ВІРСТА Світлана Інструментарій технології критичного мислення на уроках мовно-літературного циклу	18
ВОВК Оксана Інноваційні моделі конструювання навчального заняття в умовах Нової української школи	22
ГРИГОР'ЄВА Наталія Фінансова грамотність як невід'ємна складова особистісної та професійної компетентності педагога НУШ	27
ДЕМЧИШИН Марія Універсальний дизайн навчання: теоретичні аспекти (математична освітня галузь)	32
ДЕМ'ЯНЮК Олександр До питання про особистісно-професійні компетентності вчителя історії	38
ДОВГОПОЛА Людмила, РОМАНЧУК Катерина, КРУК Ганна Штучний інтелект як інструмент персоналізованого навчання фізики й астрономії	43

ЕРКО Галина, КАЗМІРЧУК Олег Інтерактивні та інноваційні методи викладання історії: від хронології до критичного мислення	50
ЖАЛКО Тетяна Тренінгові методики розвитку ефективного педагогічного спілкування	53
КАМІНСЬКА Валентина Формування готовності педагогів до музейно-педагогічної діяльності на базі музею історії освіти Волині	57
КІНАХ Неля Синергія особистісного та професійного розвитку педагога в післядипломній освіті	62
КНИШ Юрій Формування інформаційної грамотності в процесі дистанційного навчання за допомогою інтерактивних сервісів	66
КРИКОТА Аліна Проблема мови в українському кіно: між українською, російською та двомовністю	70
МАМЧУР Лілія Розвиток креативності та самостійності учнів засобами мобільних технологій	74
МЕЛЬНИК Лариса, Стрейчин Ксенія Роль мистецтва у формуванні громадянської компетентності	78
МЕЛЬНИЧУК Тетяна, ТРАЧУК Тетяна Технологічна карта уроку як результат продуктивної педагогічної діяльності вчителя Нової української школи	82
МИЦЬ Мар'яна Робота з бібліографічними джерелами як удосконалення інформаційної компетентності педагога	90
МУЛЯР Оксана Предметно-методична компетентність учителя НУШ як складова його професійної підготовки	95
ОКСЕНЮК Ігор Синергія хмарних технологій та штучного інтелекту для створення педагогами відеоконтенту	99

ОНИЩУК Наталія Цензура в радянському українському кіно	105
ОСТАПЙОВСЬКИЙ Олександр Конфліктологія: інструмент ефективного управління в освіті	109
ПАВЛЮК Лідія Проектні технології як педагогічний ресурс розвитку компетентного педагога	111
ПИЛИПЕНКО Сніжана, ДОВГОПОЛА Людмила Освітні підходи до формування у здобувачів профільної середньої освіти навичок сталого розвитку та природоохоронної діяльності	116
ПОЛИЩУК Наталія, ПОДВОРНЮК Ольга Вебсайт навчального закладу як засіб розвитку цифрової компетентності педагога в умовах цифровізації освіти	120
ПОЛИЩУК Наталія Збереження здоров'я педагога як запорука його готовності до впровадження інновацій та неперервного професійного розвитку	123
ПОПЛАВСЬКА Оксана Проектна діяльність при вивченні математики в НУШ	126
РОЙКО Лариса Професійний розвиток педагога в умовах цифровізації освіти	132
РОЙКО Софія Практичне застосування хмарних сервісів для розвитку цифрової компетентності студентів педагогічного коледжу	136
РОКУН Ірина Сторітелінг як інструмент розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови в умовах НУШ	139
РУДЯНИН Іван Проектна діяльність у викладанні історії як засіб розвитку громадянської активності здобувачів освіти	142
САВОШ Валентин, КОБЕЛЬ Григорій Неперервна освіта дорослих: концептуалізація та смислове упорядкування	148
СЕМЕНОВА-СУСЬ Ольга Універсальний дизайн навчання: сучасні технології та методики на уроках математики	151

СТЕПАНЮК Алла, ГАТАЛА Світлана

Уміння використовувати метод аналогії як компонент професійної компетентності вчителя біології 159

СТОЯНОВИЧ Вікторія

Застосування асистивних технологій на уроках інформатики для забезпечення рівного доступу до освіти 162

УРАЄВА Ірина

Особливості навчання іноземної мови в другому циклі базової середньої освіти: підходи та практики з турботою про всіх учасників освітнього процесу 165

УСПЕНСЬКА Валентина

Підготовка педагогів ЗЗСО Сумщини до формування культури здорового харчування в учасників освітнього процесу 176

ФЕРЕНЦ Ірина

Компетентнісно орієнтовані задачі як засіб мотивації школярів до вивчення математики: теоретичні аспекти 182

ФІГАС Ірина

Софія Яблонська: між Сходом і Заходом (культурний та педагогічний аспекти) 190

ШВАЙ Ольга

Ефективність різних типів тестових завдань для діагностики математичних компетентностей майбутніх учителів математики 194

ШОСТАК Ольга, ШОСТАК Назар

Мовленнєва культура сучасного студента 200

ЮХИМЧУК Наталія

Навчання читати, використання технологій штучного інтелекту у формуванні лексичних умінь молодших школярів 204

В обох випадках за вчителем залишається відповідальність за створення оптимально зручних умов для освітнього процесу. Тому, усвідомлюючи свою важливу місію, вчитель іноземної мови перебуває в постійному пошуку ідей, звертається за консультаціями й отримує підтримку у Волинському інституті післядипломної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Defays J.-M. Le plurilinguisme ne s'improvise pas. Éditions Mardaga, Kindle Edition, 2017.
2. Catalano Valeria. Enseigner le français aux publics adolescents. Hachette Livre, 2025.
3. Martinez P. La Didactique des langues étrangères. Collection « Que sais-je », PUF, 2021.
4. Ravenstein et al. L'Échec scolaire. Retz, 2021.
5. Roussel S. L'approche cognitive en didactique des langues (Pédagogies en développement). Éditions de Boeck Supérieur, Kindle Edition, 2021.

УСПЕНЬКА Валентина,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії
і методики змісту освіти КЗ СОІППО, м. Суми*

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ЗЗСО СУМЩИНИ ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ В УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Харчування – одна з основних життєво необхідних умов існування людини – визначає її стан здоров'я протягом усього життя, безпосередньо впливає на самопочуття, тривалість життя. Здорове харчування забезпечує повноцінний ріст і розвиток дітей, сприяє зміцненню їх організму, впливає на працездатність, настрій, успішність. Якісний склад їжі, режим і культура її споживання, безпечність харчових продуктів вберігають дитину від численних хвороб, роблять її бадьорою й уважною.

Національною стратегією розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, схваленої Указом Президента України від 25.05.2020 № 195/2020, зазначено непопулярність серед дітей та підлітків культури здорового харчування. Це стало причиною однієї з головних проблем здоров'я дітей – поширення надлишкової ваги тіла та ожиріння [3].

За результатами першого в Україні дослідження поширеності надлишкової маси тіла та ожиріння серед дітей молодшого шкільного віку, проведеного в рамках Європейської ініціативи BOO3 (COSI) (листопад 2023 р. – лютий 2024 р.) [1], кожна п'ята дитина в Україні має надлишкову масу тіла. «Основні фактори ризику розвитку ожиріння – це нездорове харчування та малорухливість. В ході дослідження виявилось, що тільки близько половини українських дітей харчується з дотриманням рекомендованої норми МОЗ – щодня їсти фрукти та овочі. Свіжі фрукти щодня їдять лише 55,3 % дітей, а овочі – 41,4 %. Натомість опитування батьків показало, що діти споживають забагато цукру: щодня цукровмісні напої вживають 20,3 % дітей, а солодкі закуски (печиво, торти, десерти) – 17,8 % дітей» [1].

Діти з ожирінням більше піддаються ризику розвитку цукрового діабету другого типу та серцево-судинних захворювань, вони досить часто потерпають від стигми та дискримінації і, як наслідок, розвитку психологічних проблем і соціальної ізоляції. Причинами поширення надлишкової ваги та ожиріння серед дітей і підлітків переважно є нераціональне харчування та малорухливий спосіб життя [3].

Серед актуальних проблем, що зумовили прийняття Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року [4], зазначена відсутність у більшості дітей звичок здорового харчування. Унаслідок сформованості неправильних харчових звичок діти відмовляються від шкільного харчування. Тому подальший розвиток реформи системи шкільного харчування потребує зміни харчових уподобань громадян, зокрема дітей, заради зміцнення фізичного та психічного здоров'я [4].

Стратегічну ціль 4 Стратегії «Свідоме обрання українцями здорового харчування» спрямовано на вирішення цієї проблеми через операційну ціль 2 «Сприяння свідомому вибору здорового харчування через освіту» і операційну ціль 3 «Доступність та зрозумілість інформації про здорове харчування». Очікуваними результатами буде: підвищення обізнаності населення у принципах здорового харчування; зміна харчових уподобань на його користь. Показники досягнення стратегічної цілі з означених проблем: частка учнів, які погоджуються з тим, що в освітньому процесі формуються навички здорового харчування та збереження здоров'я; зміна харчових уподобань дітей шкільного віку [4].

Культура здорового харчування, упровадження знань та формування навичок раціонального харчування є важливим елементом освіти підростаючого покоління. Їх слід розглядати як найважливіші життєві здоров'язберезувальні компетенції сучасної людини.

Відсутність у переважної більшості дітей звичок здорового і безпечного способу життя, у тому числі здорового харчування, неспроможність до вибору власної стратегії здорового харчування впродовж усього життя викликала необхідність створення спеціального навчального курсу для учнів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Таким регіональним навчальним курсом у Сумській області став курс для різних вікових груп школярів «Уроки здорового харчування» [5]. Він упроваджується на виконання Заходів щодо створення в закладах освіти належних умов для безпечного та якісного харчування дітей у Сумській області на 2021–2025 роки та наступної за ним Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в ЗЗСО Сумської області.

Метою навчального курсу «Уроки здорового харчування» для учнів 1–11 класів є навчання дітей і підлітків загальних підходів до раціонального харчування, формування культури здорового харчування та життєвих навичок здоров'язберезувальної поведінки щодо свідомого та відповідального ставлення до здорового харчування як компонента власного здоров'я, здорових харчових нахилів, налаштованість на дотримання правил раціонального, збалансованого харчування [5].

Основною ідеєю, під кутом якої розглядається теоретичний компонент навчального курсу «Уроки здорового харчування», є відповідність трьом основним принципам раціонального харчування: забезпечення енергетичної цінності раціону харчування енергозатратам організму; задоволення фізіологічних потреб організму у визначеній кількості енергії та співвідношенні у харчових речовинах; дотримання оптимального режиму харчування, тобто фізіологічно обґрунтованого розподілу кількості споживаної їжі протягом дня.

Курс охоплює десять розділів-модулів, кожен з яких містить п'ять тем навчальних занять. Дев'ять модулів відповідають одному навчальному класу (з 1-го по 9-й), десятий модуль – для учнів 10 та /або 11 класів.

Таблиця 1

Навчальні модулі «Уроків здорового харчування» [5]

1 клас	Здорова їжа
2 клас	Склад їжі
3 клас	Харчування і травлення
4 клас	Їжа смачна і корисна
5 клас	Харчування і здоровий спосіб життя
6 клас	Харчова піраміда
7 клас	Безпечне харчування
8 клас	Наш денний раціон
9 клас	Усвідомлений вибір
10–11 класи	Здорове харчування дорослих

Кожен модуль навчального курсу «Уроки здорового харчування» у кожному класі містить п'ять навчальних уроків (занять). Їх теми не вичерпуються запропонованими програмою. Для окремих класів пропонуються альтернативні (варіативні) теми уроків, і вчитель може обрати ту, яку вважає більш доцільною для викладання конкретним учням. Ресурсом альтернативних тем є розроблені освітніми платформами уроки. Освітньою студією Ed-Era уже кілька років провадяться онлайн-курси «Основи здорового харчування для учнів 1–4 класів», на яких пропонуються по три уроки для школярів 2–4 класів (за різними варіантами для 2-го та 3–4 класів). Нещодавно запропоновано онлайн-курси «Основи здорового харчування для учнів 5–9 класів», і разом з навчанням учителі отримують розробки по дев'ять уроків для школярів 5–9 класів (за різними варіантами для 5–6-х та 7–9-х).

У рамках нашого курсу доречними будуть уроки здорового харчування від ЮНІСЕФ та Євгена Клопотенка (<https://cutt.ly/xrw2Voov>).

Кожен модуль «Уроків здорового харчування» закінчується практичною роботою «Корисне меню. Готуємо самі». Його мета – тренування практичних навичок добору та приготування корисних страв, їх компонентів відповідно до запитів і побажань самих учнів. Теми, які пропонуються до практичної роботи, мають орієнтаційний характер. Учителі можуть самостійно обрати тему практичної роботи, яку слід виконати та посмакувати з учнями приготовленою стравою.

Очікувані результати навчання, запропоновані у нашій програмі, є орієнтовними і можуть бути модифіковані вчителем для визначеної ним мети уроку.

Програма навчального курсу для різних вікових груп школярів «Уроки здорового харчування» упроваджується в Сумській області на всіх рівнях загальної середньої освіти: у початковій освіті – в інтеграції з курсом «Я досліджую світ», у базовій середній – з курсом «Здоров'я, безпека та добробут» / предметом «Основи здоров'я» та через години спілкування класних керівників, у старшій школі – через години спілкування.

Для підготовки вчителів до викладання навчального курсу для учнів 1–11 класів «Уроки здорового харчування» у Сумському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти введено курси за вибором «Уроки здорового харчування в закладах освіти». Мета програми курсів – підготовка вчителів до навчання учнів загальних підходів до раціонального харчування, формування культури здорового харчування та життєвих навичок здоров'язбережувальної поведінки щодо свідомого та відповідального ставлення до здорового харчування як компонента власного здоров'я, здорових харчових нахилів, налаштованість на дотримання правил раціонального харчування.

Станом на кінець жовтня 2025 року навчання на цих курсах пройшли понад 900 педагогів. У процесі навчання вчителями розробляються ресурси для викладання – уроки, методичні матеріали, види навчальної діяльності на досягнення визначених програмою очікуваних результатів. Це слугує суттєвою підтримкою вчителям для викладання навчального курсу.

Для реалізації цілей Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року [4] (Стратегічної цілі 3 «Забезпечення органів місцевого самоврядування і закладів освіти достатнім штатом кваліфікованих працівників, які якісно та безпечно організовують харчування і сприяють формуванню в учнів здорових харчових звичок», Операційної цілі 2 «Набуття педагогічними працівниками та керівниками закладів освіти, науково-педагогічними працівниками інститутів післядипломної освіти відповідних компетентностей і сприяння формуванню навичок здорового харчування учнів та їх батьків»), з метою навчання керівників закладів освіти організації харчування та формування навичок здорового харчування в закладах освіти (завдання 28) у Сумському

обласному інституті післядипломної педагогічної освіти здійснюється навчання керівників (директорів та їх заступників) ЗЗСО.

У 2024 році проведено три сесії методичного семінару-тренінгу з підвищення рівня управлінської спроможності керівників (директорів та їх заступників) ЗЗСО з питань організації харчування. Участь узяли 218 осіб.

З 2025 року введено курси за вибором «Організація здорового харчування та формування його культури в закладі освіти» за програмою, схваленою вченою радою ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 6 від 28.06.2023). Метою програми є надання слухачам допомоги у підвищенні рівня професійної компетентності, фахової майстерності щодо створення системи та формування культури здорового харчування в закладах освіти. Програму спрямовано на знання й розуміння: актуальних питань щодо організації харчування в закладі освіти; нормативно-правових актів щодо гігієни та санітарії виробництва в ЗЗСО, Санітарного регламенту; вимог до облаштування харчоблоку шкільної їдальні, робочих місць; упровадження системи НАССР; норм та основних вимог до харчування; складання шкільного меню; шляхів, засобів, форм роботи з формування культури здорового харчування учасників освітнього процесу; закупівлі у сфері шкільного харчування; міжгалузевої співпраці з формування культури здорового харчування в закладі освіти [2].

Підготовка керівників ЗЗСО до упровадження реформи системи шкільного харчування є важливою умовою її ефективності та досягнення очікуваних результатів – забезпечення учнів різноманітним, збалансованим, якісним харчуванням; збільшення кількості учнів, які харчуються в закладах освіти; відновлення та модернізація харчоблоків закладів освіти з використанням новітніх технологічних процесів; формування культури здорового харчування в усіх учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Кожна п'ята дитина в Україні має надлишкову масу тіла: результати першого національного дослідження дитячого ожиріння : МОЗ України. URL: <https://phc.org.ua/news/kozhna-pyata-ditina-v-ukraini-mae-nadlishkovu-masu-tila-rezultati-pershogo-nacionalnogo>
2. Організація здорового харчування та формування його культури в закладі освіти : програма підвищення кваліфікації керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти / авт. З. Парфенюк, В. Успенська та ін. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2023. 15 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/1PpFzGkCbbHdoKpMZgmhfeKgXDIUt79q/view>

3. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : Указ Президента України від 25.05.2020 № 195/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

4. Стратегія реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року : розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.10.2023 № 990-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR230990>

5. Уроки здорового харчування : програма навчального курсу для учнів 1–11 класів закладів загальної середньої освіти / В. М. Успенська. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2022. 24 с.

ФЕРЕНЦ Ірина,

*вчитель математики комунального закладу загальної середньої освіти
«Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради», Луцька МТГ*

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАДАЧІ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Постановка проблеми. У Державному стандарті базової середньої освіти (2020 р.) для кожної освітньої галузі визначено мету, єдину для всіх рівнів загальної середньої освіти, компетентісний потенціал, що відображає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень.

Зокрема, метою математичної освітньої галузі є формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вмінь і способів дій для розв'язування суто математичних та практичних задач; розвиток логічного мислення та психологічних якостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі передбачають, що школярі: виокремлюють проблеми і досліджують ситуації, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів; моделюють процеси і ситуації, розробляють стратегії, плани дій для розв'язання проблемних ситуацій; критично оцінюють процес та результат розв'язання проблемних ситуацій;